

Zítřka to bude 155 let, kdy se v Kožichovicích narodil zakladatel alpského lyžování, akademický malíř a sochař, učitel, cestovatel a výzkumník Matěj (Mathias) Žďárský.

Rok po jeho narození mu zemřel otec. Rodina odešla do blízké Třebíče. V roce 1861 začal navštěvovat farní školu, po ukončení v roce 1866 se začal připravovat na studium gymnázia. Tehdy utrpěl vážné zranění levého oka, na které později oslepl. Ve studiu pokračoval v němčině na reálce v Jihlavě. Čtyři roky studoval na německém učitelském ústavu v Brně. Po ukončení studia odešel do Vídně, kde působil jako prozatímní podučitel. V roce 1881 se stal učitelem v Elsenreithu a pak se usadil ve Steinu. Zajímala ho také ekologie a malířství, jel na studijní cesty do Švýcarska, Německa, Francie, Bosny a Itálie, v roce 1888 se vydal na cestu do severní Afriky. Jeden čas se věnoval i studiu malířství na akademii v Mnichově a technických věd na polytechnice v Curychu. Vyučoval vězně v trestnici ve Steinu a na různých jiných školách.

V roce 1889 koupil horský statek Habernreith s 50 hektary půdy v obci Marktlu u Lilienfeldu.

Zajímal se o lyžování. Vynalezl vázání, které se hodilo do horského prostředí. Založil nové odvětví lyžování, kterému dnes říkáme alpské.

V roce 1901 uspořádal první závody ve sjezdu, o čtyři roky později ve slalomu. Byl úspěšným lyžařem, jeho rychlostní rekord 100 km/hod byl překonán až ve třicátých letech. Napsal první učebnici alpského lyžování na světě doplněnou více než 40 fotografiemi. Každou zimu pořádal výukové kurzy – v letech 1896 až 1916 vychoval více než dvacet tisíc lyžařů a to nejen v rakouských Alpách (v Beskydech, Krkonoších, v Německu a Švýcarsku, v Karpatech). Systematicky se věnoval výzkumu lavin. Jeho služeb dokázala využít i rakousko-uherská armáda (1908), v roce 1916 vedl záchrannou výpravu hledající vojáky zavalené lavinou, při níž však utrpěl četná zranění. Za své zásluhy při výcviku rakousko-uherských vojáků byl v roce 1916 vyznamenán Rytířským křížem řádu Františka Josefa. Velkým úsilím se ze zranění uzdravil a znovu začal lyžovat.

Je po něm pojmenována ulice v rodných Kožichovicích i v Lilienfeldu, dokonce i hora v Antarktidě.

Zemřel v rakouském Sankt Poeltenu 20. června 1940. Pohřben byl v hrobce na své usedlosti.

Nepřipomínají vám jeho osudy Járu Cimrmana?

František Ryněš